

Изази Суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ за годину ф. 6, за по године ф. 3, за четврт године ф. 1 и 50 новчића.

За АУСТРО-УГАРСКУ за годину ф. 6, за по год. ф. 3, за четврт године ф. 1 и 50 новчића.

За СРБИЈУ за годину ф. 7 за друге земље ф. 8.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата шаље се плаћеним писмима на средњу администрацију Црногорца на Цетиње, може се и картом ушницом на пошту у Бот Дониш поштом се уреди тву. Рукописи се невраћа

За огласе плаћа се реда 5 новчића. За огласе не и на дуже вријеме шаљ

Телеграфске вијести.

Бечки „Кореспонденц-биро“ јавља:
ЦАРИГРАД 4. Августа: Руси излазе из Добруче и прелазе Дунав више: Рушчука да појачају главну војску у Бугарској. Сулејман заузео село Хајин и ушао у кланац Хајин-богаз као и у све кланце Барадича, ненашиав није на Русе (?).

Рајтер-биро јавља, да је турска војска у Багдату, 30.000 на броју, добила налог, да иде пут Цариграда.

Ако се Србија дигне, порта ће остати у дефезиви.

ЦАРИГРАД 5. Августа: Царска прада заповиједа, да се из свијех народности устроји народна гарда, покретна и стална, и да се у њу узимље свако до 40. године.

БИОГРАД 5. Августа: Сви министри поднели оставку. Књаз уважно оставку само предједника министарског савјета, министра грађевина, Стевче Михаиловића. Остали министри остају. Ристић је наименован за предједника министарског савјета.

Цетиње, 7. Августа.

Тишина, која је на ратиштима од скоро завладала није до овога часа никаквијем новијем догађајем прекинута, те смо у том погледу ограничени на оскудне брзојавне вијести, што их на челу дјела саопштавамо.

На црногорско-турском бојишту уредоточена је око Никшића сварања, која ће се повратком Свијетлога Господара к својој војсци с тиме више и снажније посипјешити. Као што смо већ више путе нагласили, иде се на то да се цијел код Никшића, ако је икако могуће, без јуринишања постигне. Ко познаје наше досадање и за велику народну ствар уложене жртве, као и оне које сваки јуриш, а нарочито на тврђаве, собом доноси, — онај ће разумјети одржање Никшића и наћи разлога одлукама нашега главнога стана.

Но би рекао, да досадање одржање Никшића охрибрује Турке и на мисао доводи, да га покушају још једном од пада му спасти. У овој њиховој намјери кријери их и гоубујује несретни свршетак босанског устанка, чиме је Турцима дадена могућност, да своје све силе, које нарочито у Босни, ће је устанак доста турскијех ратника задржавао, нијесу незнатне, напредну и да покушају похитати на помоћ оцајеном граду. И са југа, од Арбаније би рекао, да Турци у ту цијел прикупљају и посљедњу снагу, коју неки чак на 20.000 цијене, и ако је више него извјесно, да ће се и тај турски поход више него изјавити. До се сјећа недавнијех догађаја из Јунија, ће Сулејману и Сајибу са њиховијех до 60.000 највише редовите војске једва и с крвавијем напорима успједоше да Никшић са храном и скрбе; тај једва да ће вјеровати у какав успјех босанског и арбанског башибозука; по крваве жртве с наше стране могу бити неизбјежне, и то је све, што су постигли они, што раније са свијех страна о главни босанског устанку.

На руско-турском бојишту није се онет ништа важнијега догодило. Оба двије странке тврде се и држе у обрани, с том разликом само, да

Русија крај тога појачава непрестано своју војску, у чем је већ толико успјела, да су Турци руском бројном надмоћи приковани потпуно на двац обране, у којој ће их руска војска потражити тек онда, кад буде распологала са одлучном и уништителном надмоћи. А на то свакако неће се дуго чекати. Док се Русија тако припрема, би рекао, неће ни Србија и Грчка остати дуго скриптену руку. Крене ли једном Србија пут Софије а Грчка пут Тесалије — чему свакако нестоје више на путу «кинески зидови» разнијех интереса — онда се слободно може и турска војска благосовити са својом мисијом. За то се није ни чудити, да у Цариграду, као што горњи брзојав свједочи, већ унапријед хоће, да се у таквом случају одрекну сваке офанзиве.

Успјех хришћанског оружја бива нам при таквијем околностима тијем извјесни, што нас сви знаци упућују, да је међу велесилма у погледу Турске готово споразумљење. Састанак двају царева у Ишелу и његово опште тумачење, неочекивано изјавишлешке владе о њезину «пријатељском» односу према Русији, те најпосље изненадни преврт ипшешког јавног мијења, без изнимке странака, на корист руског предузећа, поуздана су јемства колико за хришћанске изгледе на Балкану толико и за одржање јевронскога мира.

Ратне вијести.

Оз јужне књаж. војске 28. Јулија: Од посљедњег боја на Фармацима, није се до данас ништа важнијега догодило. Турци се утврђују по главницама Бету, Шћенановој главици, Малом-столу, Вељем-столу Попорска-гора, Балшин-град (кога је, по народном казивању, саградио и у њему живи војвода Балша) и најпосље на Хаповим-врбама. Ове главце од Вуковца до Понора стоје напрема црногорској граници и има на њима, два табора визама, којима бијаше пришло и 2000 башибозука. По ово се посље неколико дана вратиле незна се куда.

Извјештени смо из поуздана извора да су се у суботу 23. Јулија потукли сами Турци између себе: Дибрани (Мухамеданци и Каголици) посвађаше се при дијелењу тајни са Мурићима и Скадранима (исто арбанаским Турцима), при чем дође до отвореног боја, у ком је самијех мртвијех 75 пало, дочим ће рањенијех бити много више.

25. Јулија сукобиле се наши Рогамљани са Турцима на путу у Подгорицу, при чем погубе 6 низама из куле на Зети. 27. Јулија побјеже около 100 Дибрана у Скадр, ће их похваташе свезаше и тако спућене у Подгорицу доведоше. У Подгорици казнили их тијем, што су их везане три пута кроз подгорички назар провели. Најстаријега водили су пред осталима на конопу везану око врата.

— Од јужне војске 31. Јулија: Од неко доба су се ови наши Турци нешто сувише осмјелили. Као што ту скоро упадоше у Фармаке, ће их Лешњани поштено дочекаше и крвавијех носова повратиле, тако онет и 29. Јулија покушаше да нас изненаде. Прeko ноћи привукоше се нашијем предграђама што су могли ближе три табора низама са подгоричкијем и спушчијем Турцима те у зору освануше између Банове-гомиле и Сађавца (положај на граници од Служа према нашој Плани). Намјера им бијаше, да наше страже преваре и изненада нападну; но то им непоће за руком, јер их наше страже опазиле и дадоше знак за узбуи нашој војсци, која бијаше окућена на Даниловграду. Главикомандујући, Г. Бојко, за час крену војску и поће Турцима на сурет.

Чим заповједник Служа опазиле покретања наше војске, бржебоље засвира Турцима знак за узмицање, и тако они и неспалив пушке, побјегоше неки у Служ неки у Подгорицу. На повратку запалише неке плотове, и што је још смјешније, са три врбе кору огулише и неколике мурве посјекосше. Кад то наши војници виђоше нијесу се могли доста васмијати турском јунаштву, које показаше као што наши људи веле, у «рату са врбама», које су биједне, на «мјехе одрли». Нема сумње да су Турци у славу ове сјајне, тамо њима, побједне шемлучили, те ће то ваљда и министар спољашњијех дјела већ бити објавио портним заступницима код стражскијех дворова, као што је јавио и за турску бруку на Фармацима.

Р. с. Данас поподне, око три сата, било је сукоба у Дољанима више Подгорице, Турци подгорички бијашу изашли, да беру грожђе уз прачуру визама, ће их затеку Кучи са око 30 Пинера, ударе на њих и слома их низ винограде, гонечи их све, док их префераше преко Рибнице. Наш је губитак врло незнатан; но док сазнам подробности, јавићу.

— 2. Августа. Обећао сам, да ћу вас обавјестити о потанкостима сукоба око дољанскијех винограда. Окршај, иако бијаше незнатан, онет је у њем пало 20 што мртвијех што рањенијех Турака међу којима су заглавили три Подгоричанина из најбољијех кућа, и то: Ахмет Харикрвић, син Меда Селманова Ђечевина и брат Меда Никшића. Од наше стране само један Куч рањен.

Синоћ стиже овђе наш Свијетли Књаз и Господар, ће је војску прегледао те ће по свој прилици већ сјутра пут Никшића кренути.

— 3. Августа: Јуче су Турци од зоре до два сата поподне непрестано гађали топовима нашу војску, која је понавјештава дуж наше границе напрема турскијем шањчевима. У то доба 50 Лешњана спусти се до под нећине при Морачи и стадоше плотинима пуцати на турске шањчеве, што смуту посаду истијех тако, да одма избјегаше скупа с топовима на сред поља; а оно мало наше војске, што бијаше при страни у причуви, учини вреску и загон за њима. Башибозук упулаше се од овога јуриша тако, да узе, у пркосе напору главара, бјежати без обзира пут Подгорице. Но наши неимајући намјере даље их прогонити зауставе се у њиховијем шањчевима оклен су их још мало испраћили, и посље врате се у своје положаје.

Сад пак измакли су Турци своја утврђења на сред Зете, код Српске (име тамошње главнице) и ту напуштају пове шањчеве.

Од нашијех није нико ниш рањен, а о Турцима немам још извјешћа. Што чујем, јави ћу.

Јутрос крену Свијетли Господар, пошто је прегледао војску и рањенике, пут Никшића к сјеверној војсци.

Порта опровргава све вијести, које јављаху, да је Мидат-паша намјерена каква мислија; овај да је на своју руку радио. Одгуд се може виђети, какве изгледе има Мидат за свој повратак у Цариград.

— Једна депутација Бошњака предала је неки дан Цару у Бијелој спољеницу, којом се тражи сјединење Босне са Србијом. Цар да је обећао, да ће жеље Бошњака узети у обзир. За ову депутацију хтело би се из Беча да докаже, да ова није представљала воље босанског народа и да је то посланство радило на своју руку.

— «Рeформа» (Шузелкиња) говори о данашњем хришћанско-турском рату вели: «Најсјајнију улогу у данашњем рату игра до данас мала Црна Гора. Она заслужује дивљење свијета.

«Тајмсов» дописник, пуковник Бракенбери, походи је два дана посље плевањске битке главни стан кнеза Шаховскога. Он је равнијем путем одјашао био ономо из Ситшова. На путу среташе јо много кола пунијех рањеника, који су од пращине и врућине веома страдали. Са-

дашње позиције руске пред Плијевном пишеје пуковник Бракенбери овако:

«Корови ђенерала Криденера и Шховскога узмакли су посље битке само и по мише од Плијевне, те се први нала код Третеника, сјеверо-источно, други к Поредима, источно. Руске су позиције посве добре. Да су Руси с почетка остали ту у обрани, они би били Осман-паш могли држати на узди, те би за своје леђима на главницама Осме ријеке има, другу четврту позицију за узмицање. Сам код корпуса кнеза Шаховскога наш све у приличну реду. Овђе једва чека на појачање, да нападај могу поновити. Но ипак неби смјели Руси ударити при него што прибаве 100.000, јер је Осман-паша сакупио код Плијевне до 70.000 скроз редовите војске. У главном стану кнеза Шаховскога очекују великога кнеза Николу, али ако он недоведе војске, сав његова присутност неће против Осман-паша и његовијем шањчевима ништа учинити. Руске предње страже стоје по прилици 7 километара (аустријску миљу) Плијевна.

Кнез Шаховски приповиједао ми је да се код нападаја није од Турака ниш виђело до Фесова, који су вршили и шањчева и да су турски војници, поставивши своје пушке на земљане шањчеве, испали страшно зрње, да им никакви чега на свијету неби могла одољети. Виш пута допријеше Руси до шањаца, али немогаху у њих ући, него морадоше узмаћ да их «наклени турски оган» — овај рече кнез Шаховски, перастрага на комде. Али Турци бијашу луди, што неупотребише своју корист, као и Руси, што тако жестоко наваливаху.

Руске чете вишејех духом биле класуле, а ја их у њиховијем новијем позицијама наћо, ће мирно оперирају, пошто Турци и непокушаше, да их смету. Да Осман-паша своје шањчеве оставио те се за Русима у поћеру пустио, он би њихов узмак могао претворити у дивљ бјегство, с којег би ваљда био и потонски мост код Ситшова пострадао. Ал руска линија узмака неби ни једнога час у опасности. Руси су само претрпели велики ударац, што су без вујде били навалили — и то је цијели резултат плевањске битке. Ђенерал Криденер до био је већ појачање. Враћајући се у Букарешт, ја сам срео другу бригаду ве близу табора кнеза Шаховскога, а савише нема никакве опасности од Плијевне између Дунава и Балкана.

Кнез Шаховски приповиједаше ми јоште, да су Турци грозна крволоче почили над рањенијем Русима, дочим с многе, на бојишту лежеће, поубијали друге, грдно рањене, још већма изранили тако да су многи узасно изврљавени наклажени. Кнез Шаховски рече ми, да с његови људи по оном, што су виђели куће рањене, тако огорчени, те се јбојати, да се неће дати уздржати, да они то Турцима при првом сукобу не врате. У осталом је у руском табору к Поредима и више Бугара турски уход ухваћено.

— Под насловом «Завјера против цети не» доноси «Тајмс» дугачак чланак из Цариграда од 13. Јулија, у коме се дописник његов тужи, како се у турско главном стану потуна против дописника опште, особито пак против њега. Међ осталим каже дописник у језгри слиједи је: «Ја одох у Цариград само зато, да Вам узмогнем писати, да је по турски устројена читава завјера, да се лажи шире под истину. Све, што год може изумјети малодушна жеља за прогањањем, дотеготи или запријечи посао заступницима новина, све се по Турској употребљује. Брзојавке су враћане посље неколико дана, јер да је једна ријеч избрсана ил француски намјесто ипшешког написан или што је брзојавка управљена на новине, а не на приватну особу и т. д. Свак пут се је наша некаква неприлика, кој се је позивала на инетрукције, а инетрукције се онет сваки дан мијењају.

Велике невојде настадоше нам услед наредбе, да у дунавском вилајету несмиј становати виједан новинар, ако нег службене дозволе сардара Екрема. Посљ

